

Nr 74.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anordnande av lokaler för statens rättsläkarstation i Lund, m. m.; given Stockholms slott den 25 februari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

Propositionens innehåll.

I propositionen föreslås, att för budgetåret 1949/50 under elfte huvudtiteln anvisas dels ett reservationsanslag av 60 000 kronor till anordnande av provisoriska lokaler för den av 1944 års riksdag i princip beslutade statliga rättsläkarstationen i Lund, dels ock ett reservationsanslag av 40 000 kronor till inredning och utrustning av stationen.

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Mossberg.

Sedan vid 1944 års riksdag i princip beslutats, att en statlig rättsläkarstation skulle inrättas i Lund, har medicinalstyrelsen med skrivelse den 12 januari 1949 överlämnat en av medlemmen av styrelsens vetenskapliga råd, professorn Wilhelm Bosæus på styrelsens uppdrag verkställd kompletterande utredning angående inrättande av denna rättsläkarstation.

Över styrelsens framställning ha yttranden avgivits av statskontoret, statens lönenämnd, centrala sjukvårdsberedningen, universitetskanslern efter hörande av medicinska fakulteten i Lund, länsstyrelsen i Malmöhus län, Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning samt Malmö stads sjukhusdirektion.

Jag anhåller nu att få anmäla detta ärende.

Frågans tidigare behandling.

I ett år 1943 avgivet betänkande med förslag angående omorganisation av rättsmedicinalväsendet i riket (SOU 1943: 20) föreslog medicinalstyrelsens rättsmedicinska nämnd bl. a., att de mera krävande rättsmedicinska undersökningarna, främst obduktionerna, skulle koncentreras till ett fåtal undersökningsstationer, där verksamheten skulle handhas av rättsmedicinskt specialutbildade läkare. För ändamålet skulle riket indelas i fyra rättsläkardistrikt och fyra rättsobducentdistrikt med var sin undersökningsstation. Rättsläkarstationerna skulle förläggas till Stockholm, Uppsala, Lund och Göteborg samt rättsobducentstationerna till Norrköping, Västerås, Sundsvall och Umeå.

Rättsmedicinska nämndens förslag underställdes 1944 års riksdag (prop. nr 223; riksd. skr. nr 277). Därvid beslöts inrättande fr. o. m. den 1 januari 1945 av en rättsläkarstation i Stockholm. Den av nämnden framlagda organisationsplanen godtogs vidare i princip såsom grundval för in-

rättande av rättsläkarstationer även i Lund och Göteborg, varemot förslaget i övrigt ansågs böra göras till föremål för fortsatt utredning.

I fråga om stationen i Lund — där enligt rättsmedicinska nämndens förslag befattningen som rättsläkare och föreståndare för stationen skulle vara förenad med en professur i patologisk anatomi och rättsmedicin vid universitetet därstädes — framhölls i propositionen, att, enligt vad universitetskanslern upplyst i ett i ärendet avgivet yttrande, ett inrättande av stationen mötte hinder såtillvida, att beslut fattats om förändring av nyssnämnda professur. Förändringen innebure, att rättsmedicinen skulle utbrytas ur professuren. Universitetskanslern hade ansett det knappast troligt, att efter den medicinska undervisningens planerade omläggning komme att erfordras en ordinarie lärarbefattning i rättsmedicin vid universitetet, varför han förordat, att i Lund skulle inrättas en ordinarie rättsläkarbefattning. Till denna fråga syntes emellertid — framhölls vidare i propositionen — ställning icke böra tagas, förrän beslut fattats angående den föreslagna omläggningen av undervisningen i rätts- och statsmedicin. Med hänsyn härtill syntes med inrättande av lundastationen böra tills vidare anstå.

Även med slutligt avgörande i fråga om stationen i Göteborg har tills vidare fått anstå i avvaktan på lösningen av vissa med inrättandet av stationen sammanhängande frågor.

Föreliggande förslag.

Bosæus' utredning.

Bosæus upplyser inledningsvis, att den i förenämnda proposition avsedda omläggningen av undervisningen i rätts- och statsmedicin vid Lunds universitet numera kommit till stånd. Universitetskanslern hade sålunda den 28 mars 1945 utfärdat bestämmelser i ämnet. Undervisningen handhades av en lärare i rätts- och statsmedicin.¹ Nämnda lärartjänst uppehöles f. n. av f. d. professorn i patologisk anatomi och rättsmedicin Einar Sjövall. Denne skötte därjämte den rättsmedicinska obduktionsverksamheten i de län, som enligt rättsmedicinska nämndens förslag skulle ingå i Lunds rättsläkardistrikt. Sjövall uppnådde emellertid den 7 juni 1949 en ålder av 70 år och hade för utredningsmannen uppgivit, att han efter den 30 juni 1949 icke längre komme att kunna påräknas vare sig såsom lärare i rätts- och statsmedicin eller såsom rättsobducent. Därest undervisning i detta ämne skulle kunna givas vid Lunds universitet och den rättsmedicinska obduktionsverksamheten uppehållas i de nyssnämnda länen efter den 30 juni 1949, vore det nödvändigt, att rättsläkarstationen i Lund till dess vore inrättad. Detta förutsatte, att proposition i ärendet förelades 1949 års riksdag.

¹ För undervisningen i rätts- och statsmedicin vid Lunds universitet utgår jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 oktober 1948 under innevarande budgetår ett belopp av 2 000 kronor.

Utredningsmannen framhåller emellertid vidare, att inrättandet av stationen f. n. vore förenat med vissa svårigheter. De lokaler inom Lunds universitets patologiska institution, som nu disponerades av universitetets rättsmedicinska institution och i vilka rättsläkarstationen tills vidare skulle inrymmas, vore otidsenliga och i hög grad otillräckliga för stationens verksamhet. Inom byggnadsstyrelsen vore visserligen under utarbetande en plan för en nybyggnad för den patologiska institutionen med lokaler även för rättsläkarstationen. Denna nybyggnad vore emellertid ännu icke beslutad av statsmakterna och kunde följaktligen icke väntas bliva färdig förrän efter avsevärd tid. Under denna tid erfordrades provisoriska lokaler för stationen, varvid en temporär inskränkning av vissa delar av stationens tillämnade verksamhet syntes bliva oundviklig. Beträffande läkarpersonalen vid rättsläkarstationen syntes det vidare möta svårigheter att, innan en hela riket omfattande plan för omorganisation av rättsmedicinalväsendet föreläge och blivit av statsmakterna fastställd, inrätta ordinarie läkarbefattningar. Med hänsyn till nu nämnda omständigheter anser utredningsmannen lämpligt, att den blivande rättsläkarstationen i Lund till en början gives en provisorisk organisation, att gälla till dess att stationen erhöle tillfredsställande lokaler och till dess att det föreläge en av statsmakterna beslutad, hela riket omfattande plan för omorganisation av rättsmedicinalväsendet.

Den nya rättsläkarstationens verksamhetsområde bör enligt utredningsmannens mening i överensstämmelse med rättsmedicinska nämndens förslag omfatta Malmöhus, Kristianstads, Blekinge, Hallands, Kronobergs och Jönköpings län samt benämnas Lunds rättsläkardistrikt. I analogi med statens rättsläkarstation i Stockholm borde vidare den blivande stationen i Lund benämnas statens rättsläkarstation i Lund.

Vad beträffar den nya stationens lokaler anser utredningsmannen, såsom tidigare antytts, att stationen bör inrymmas i de lokaler inom Lunds universitets patologiska institution, som f. n. disponeras av universitetets rättsmedicinska institution. Dessa vore emellertid, såsom även tidigare framhållits, otidsenliga och i hög grad otillräckliga för stationens verksamhet. Rättsmedicinska institutionen disponerade sålunda helt endast ett medelstort rum, varjämte institutionen för sin obduktions- och undervisningsverksamhet finge använda patologiska institutionens likförvarings- och obduktionslokaler samt föreläsningssal och ett mindre museitrymme. Med hänsyn härtill erfordrades under provisoriet för rättsläkarstationen ytterligare en del lokaler. Dessa lokaler syntes, enligt vad utredningsmannen erfarit, icke kunna anskaffas på annat sätt än genom att hyra någon i närheten av patologiska institutionen liggande bostads- eller annan lägenhet. Denna lägenhet, som på lämpligt sätt borde inredas för sitt nya ändamål, borde enligt utredningsmannens beräkningar omfatta minst 6 rum.

Vad angår den för rättsläkarstationen erforderliga

personalen bör enligt utredningsmannen i första hand vid stationen anställas en rättsläkare och föreståndare. Utredningsmannen erinrar om att rättsmedicinska nämnden förordat, att dennes tjänst skulle förenas med professuren i patologisk anatomi och rättsmedicin. Sedan under remissbehandlingen av nämndens förslag påpekats, att från denna professur skulle utbrytas ämnet rättsmedicin, hade universitetskanslern för sin del förordat inrättande av en rättsläkartjänst i A 24, vars innehavare skulle ombesörja undervisningen i rättsmedicin, för vilken undervisning ett mindre anslag skulle utgå. Utredningsmannen fortsätter:

Universitetskanslerns förslag synes innebära, att i samband med inrättandet av rättsläkarstationen i Lund den nu befintliga rättsmedicinska institutionen vid universitetet därstädes skulle nedläggas och rättsläkaren vid rättsläkarstationen mot ett visst arvode ombesörja undervisningen (och väl även examinationen) i rättsmedicin vid universitetet. Detta skulle betyda, att den blivande rättsmedicinska inrättningen i Lund skulle få en principiellt annan organisation än den i Stockholm. Denna sistnämnda inrättning är sammansatt av *dels* en under universitetsmyndigheterna stående rättsmedicinsk institution, vars huvuduppgift är akademisk undervisning och vetenskaplig forskning, och *dels* en under medicinalstyrelsen stående rättsläkarstation, vars huvuduppgift är praktisk undersökningsverksamhet. Genom en sådan organisation av de rättsmedicinska inrättningarna i rättsmedicinsk institution och rättsläkarstation vinnes framför allt den fördelen, att man erhåller en säkerligen icke obehörlig garanti för att såväl undervisningens och forskningens som även den praktiska undersökningsverksamhetens krav bliva behörigen tillgodosedda.

Enligt utredningsmannens åsikt bör organisationen av de till de medicinska högskolorna förlagda rättsmedicinska inrättningarna vara i möjligaste mån likartad. Ur rättsmedicinalväsendets synpunkt vore det otvivelaktigt lyckligast, om i Lund den rättsmedicinska institutionen kunde bibehållas och, i likhet med vad som skett i Stockholm, förenas med en rättsläkarstation. Ett nedläggande av rättsmedicinska institutionen skulle på olika sätt försämra möjligheterna för vetenskaplig forskning inom rättsmedicinens område, vilket lätt kunde leda till att denna forskning vid den huvudsakligen på praktisk undersökningsverksamhet inriktade rättsläkarstationen komme i efterhand, något som i många avseenden vore beklagligt och säkerligen i längden skulle menligt inverka på kvaliteten av undervisningen.

Liksom i Stockholm bör givetvis den rättsmedicinska institutionen och rättsläkarstationen ha gemensam chef. I Stockholm är dennes ordinarie tjänst professuren i rätts- och statsmedicin, medan tjänsten såsom rättsläkare och föreståndare för rättsläkarstationen utgör en med professuren förenad arvodesbefattning. Därest, såsom det synes, utsikter icke finnas för att ett av lundafakulteten m. fl. uttalat önskemål om en ordinarie lärartjänst i rättsmedicin skall kunna inom den närmare framtiden realiseras, torde, såsom universitetskanslern föreslagit, höra vid rättsläkarstationen inrättas en ordinarie rättsläkartjänst. Med denna skulle då såsom arvodes-tjänst vara förenad en befattning såsom lärare och examinerator i rätts- och statsmedicin. Skulle i en framtid förutsättningar bliva för handen för inrättande av en ordinarie professur i rättsmedicin, torde väl icke alltför

stora svårigheter behöva möta att ändra arvodestjänsten såsom lärare och examinator till en ordinarie professorstjänst och den ordinarie rättsläkartjänsten till en arvodestjänst, varigenom organisationen helt komme att motsvara den i Stockholm.

Under provisorietiden bör emellertid enligt utredningsmannens mening i stället för den ordinarie rättsläkartjänsten inrättas en dylik befattning med arvode, med vilken skulle förenas den nuvarande befattningen som lärare i rätts- och statsmedicin.

Vidare föreslår utredningsmannen, att förutom rättsläkaren vid stationen anställas en assistent. Jämväl denne borde tills vidare åtnjuta arvode. Därest universitetsmyndigheterna skulle finna nödigt att såsom biträde vid undervisningen å den bibehållna rättsmedicinska institutionen anställa någon amanuens, borde denne, i likhet med vad förhållandet vore i Stockholm, beredas möjlighet att, ifall han därtill ägde kompetens, såsom extra assistent deltaga i arbetet på rättsläkarstationen.

I enlighet med rättsmedicinska nämndens förslag föreslår utredningsmannen härjämte, att vid stationen anställas ett tekniskt biträde. Vidare hade man vid stationen att räkna med en hel del expeditions- och kontorsgöromål, vilka icke gärna kunde läggas på ett tekniskt biträde utan krävde en i kontors- och expeditjonsarbete mera skolad person. Sannolikt komme dessa göromål att taga i anspråk 3—4 timmar om dagen, varför stationen lämpligen tills vidare borde erhålla ett mot arvode å halvtid anställt kansli-biträde. Det vore dessutom sannolikt, att rättsmedicinska institutionen och rättsläkarstationen med tiden komme att tillsammans behöva en heltidsanställd vaktmästare. Tills vidare syntes det vara till fyllest, att stationen erhöle ett årligt anslag till arvode åt halvtidsanställd vaktmästare. Slutligen borde rättsläkarstationen erhålla ett anslag till ersättning åt städhjälp.

Vad beträffar löneförmånerna till den föreslagna personalen och kostnaderna härför anför utredningsmannen i huvudsak följande:

Föreståndaren för rättsläkarstationen bör i likhet med de arvodesanställda läkarna vid statens rättsläkarstation i Stockholm åtnjuta *dels* ett fast arvode och *dels* särskild ersättning enligt taxa för utförda tjänsteförrättningar.

I fråga om det fasta arvodets storlek må först erinras om att enligt universitetskanslerns förslag den ordinarie rättsläkartjänsten skulle placeras i A 24 i likhet med vad rättsmedicinska nämnden tidigare föreslagit beträffande rättsläkartjänsten i Göteborg. Nämnden hade därvid framhållit, att orsaken till att den placerat denna tjänst i en så jämförelsevis låg lönegrad varit, att innehavaren av tjänsten avsågs skola komma att erhålla särskild ersättning för av honom utförda tjänsteförrättningar. Den taxa, som nämnden föreslagit för denna särskilda ersättning, var emellertid ej oväsentligt högre än den av Kungl. Maj:t fastställda taxan för tjänsteförrättningar vid statens rättsläkarstation i Stockholm. Därest denna sistnämnda taxa kommer att gälla även för förrättningar vid statens rättsläkar-

station i Lund, bör rättsläkartjänsten följaktligen placeras i högre lönegrad än den, som universitetskanslern föreslagit, och det fasta arvodet för den befattning, som avses skola provisoriskt ersätta rättsläkartjänsten, beräknas efter denna högre lönegrad.

Vidare må framhållas, att vid statens rättsläkarstation i Stockholm de fasta arvodena för assistenterna utgöra 9 000 kronor, samt att inkomsterna av särskild ersättning för utförda förrättningar för dessa assistenter är betydligt större än som kan antagas bliva fallet för föreståndaren och assistenten vid statens rättsläkarstation i Lund. Till belysande härav kan nämnas, att enligt uppgifter, som utredningsmannen erhållit av professor emeritus Sjövall, över förrättningar, vilka under de senare åren utförts av läkare vid rättsmedicinska institutionen i Lund inom de län, som avses skola bilda Lunds rättsläkardistrikt, det sammanlagda antalet därstädes verkställda rättsmedicinska obduktioner, fullständiga dödsintygsobduktioner och dödsbevisundersökningar eller därmed jämförbara förrättningar utgjort under år 1945 148, under år 1946 179 och under år 1947 200. Motsvarande siffror för statens rättsläkarstation i Stockholm utgöra för år 1945 672, för år 1946 759 och för år 1947 804. Av dessa siffror att döma är antalet förrättningar, som utförts av läkarna vid statens rättsläkarstation i Stockholm, omkring 4 gånger så stort som antalet förrättningar, vilka kunna antagas komma att utföras av läkarna vid statens rättsläkarstation i Lund. Inkomsterna genom särskild ersättning för utförda tjänsteförrättningar torde därför komma att bli betydligt mindre för de bägge läkarna vid lundastationen, vilka bägge skulle bli heltidsanställda, än för läkarna vid stockholmsstationen, i varje fall de bägge heltidsanställda assistenterna därstädes, vilka utföra största delen av de förekommande förrättningarna. Om skillnaden i inkomster mellan läkartjänsterna vid stockholmsstationen och lundastationen icke skall bli alltför stor, något som givetvis skulle komma att menligt inverka på rekryteringen av de senare tjänsterna, böra de fasta arvodena för de senare sättas relativt högt.

Med hänsyn till dessa förhållanden synes det utredningsmannen, att det fasta arvodet för föreståndaren vid statens rättsläkarstation i Lund icke bör sättas lägre än 14 000 kronor.

För *assistenten* synes det fasta arvodet icke böra sättas lägre än assistenternas vid stockholmsstationen eller 9 000 kronor.

Den *tekniska biträdestjänsten* bör placeras i Ce 11. I ortsgrupp 3, vartill Lund hör, skulle detta innebära en lön, inklusive rörligt tillägg å 12 %, av 5 724 kronor.

Arvode motsvarande lön till ett *kanslibitråde* i Ce 11, anställt å halvtid, skulle utgöra i runt tal 2 850 kronor.

Arvode motsvarande lön till *vaktmästare* i Ce 11, anställd å halvtid, skulle likaledes utgöra 2 850 kronor.

Kostnaden för vikariatsersättningar samt arvoden till tillfälligt anställd personal m. m. torde kunna beräknas till 1 200 kronor.

För bedömande av kostnaden för den särskilda *ersättningen för utförda tjänsteförrättningar*, som skulle utgå till läkarna vid lundastationen, må omnämnas, att enligt av professor emeritus Sjövall lämnade uppgifter under åren 1945—1947 följande antal obduktionsförrättningar utförts av läkarna vid rättsmedicinska institutionen inom de till det blivande Lunds rättsläkardistrikt hörande länen, nämligen resp. 43, 60 och 67 rättsmedicinska obduktioner eller därmed jämförliga förrättningar, resp. 20, 21 och

26 fullständiga dödsintygsobduktioner eller därmed jämförliga förrättningar och resp. 85, 98 och 107 dödsbevisobduktioner.

Av dessa uppgifter framgår, att antalet förrättningar för varje år ökat. Vill man beräkna antalet förrättningar under de närmaste åren, bör man därför lämpligen utgå från siffrorna för år 1947 och avrunda dessa uppåt. Med en sådan avrundning av siffrorna torde man för budgetåret 1949/50 kunna uppskatta antalet rättsmedicinska obduktioner till ca 75, antalet fullständiga dödsintygsobduktioner till ca 30 och antalet enkla dödsbevisundersökningar till ca 115.

Förutom de nämnda förrättningarna komma vid rättsläkarstationen att utföras ett antal andra förrättningar. Beräknar man dessa till omkring $\frac{1}{4}$ av antalet vid stockholmsstationen, skulle för budgetåret 1949/50 antalet förrättningar bli omkring 47.

Det synes utredningsmannen, att ersättningsbeloppen för utförda tjänsteförrättningar böra vara lika vid samtliga rättsläkarstationer, och att i överensstämmelse därmed den för tjänsteförrättningar vid statens rättsläkarstation i Stockholm fastställda taxan bör bli gällande även för statens rättsläkarstation i Lund.

I enlighet med sålunda gjord uppskattning och efter nämnda taxa beräknar utredningsmannen ersättningarna för tjänsteförrättningar till sammanlagt i runt tal 10 500 kronor.

I enlighet härmed skulle enligt utredningsmannen de sammanlagda kostnaderna för avlöningar för helt budgetår uppgå till (14 000 + 9 000 + 5 724 + 2 850 + 2 850 + 1 200 + 10 500) 46 124 kronor.

Vad angår omkostnaderna för stationens verksamhet har utredningsmannen för helt budgetår för reseersättningar beräknat 4 150 kronor, för expenser 6 500 kronor, varav för hyra av lokal 2 500 kronor, för liktransporter 700 kronor och för ersättningar för handräckning vid obduktioner utom Lund 2 850 kronor. Sammanlagt skulle alltså enligt utredningsmannen för omkostnader för helt budgetår erfordras (4 150 + 6 500 + 700 + 2 850) 14 200 kronor.

Utredningsmannen har vidare för inredning av den lägenhet, som skulle förhyras för stationens räkning, upptagit ett belopp av förslagsvis 30 000 kronor.

Slutligen borde enligt utredningsmannen för utrustning beräknas 52 000 kronor, varav för stationen i Lund ca 40 000 kronor, för den rättsmedicinska verksamheten i Malmö ca 9 000 kronor samt för reseutrustning ca 3 000 kronor.

Utredningsmannen framhåller avslutningsvis, att rättsläkarstationen i Lund, om den komme att beslutas av 1949 års riksdag, likväl icke syntes kunna träda i verksamhet redan den 1 juli 1949 utan först vid en något senare tidpunkt. Innan stationen började sin verksamhet, måste nämligen vid densamma anställas personal och för densamma hyras vissa lokaler. Dessa lokaler måste inredas och den för stationen erforderliga utrustningen anskaffas. Detta syntes taga i anspråk en tid av några månader. På grund härav syntes det vara lämpligt att vid inrättandet av rättsläkarstationen i

Lund förfara på liknande sätt, som skedde vid inrättandet av rättsläkarstationen i Stockholm, nämligen att endast föreståndaren förordnades fr. o. m. den 1 juli 1949 och att denne finge i uppdrag att organisera rättsläkarstationen. Organisationen borde kunna medhinnas på en tid av fyra månader, varför stationen skulle kunna börja sin undersökningsverksamhet den 1 november 1949, fr. o. m. vilken dag stationens övriga befattningshavare skulle träda i tjänst. Under tiden 1 juli—31 oktober 1949 skulle rättsobducentverksamheten i de län, som skulle ingå i det blivande Lunds rättsläkardistrikt, liksom f. n. vore fallet, bestridas på frivillighetens väg. Enligt vad utredningsmannen erfarit, finnes möjlighet att erhålla kompetent kraft för denna verksamhet. Kostnaden för densamma syntes liksom nu böra bestridas ur anslaget för medikolegala besiktningar. Rättsläkarstationen skulle under sådana förhållanden under budgetåret 1949/50 vara i verksamhet endast fr. o. m. den 1 november 1949 eller under 8 månader. Till följd härav kunde under ifrågavarande budgetår samtliga löpande kostnader utom arvodet till föreståndaren och lokalhyran reduceras till två tredjedelar av förut angivna belopp.

Medicinalstyrelsens förslag.

Medicinalstyrelsen anser liksom utredningsmannen, att med rättsläkarstationens definitiva organisation måste anstå, till dess stationen erhållit tillfredsställande lokaler och till dess det föreläge en av statsmakterna beslutad, hela riket omfattande plan för omorganisationen av rättsmedicinalväsendet samt att i avvaktan därpå stationen borde påbörja sin verksamhet provisoriskt. Styrelsen framhåller, att vissa skäl talade för att Malmö vore lämpligare som förläggningssort för rättsläkarstationen än Lund. Vid avgivandet av sitt nu förevarande förslag till en provisorisk organisation hade styrelsen dock utgått från den tidigare föreslagna och av statsmakterna i princip godtagna planen, som räknade med Lund såsom förläggningssort. Innan en definitiv organisation av stationen beslutades, syntes emellertid en förnyad prövning av den lämpligaste förläggningssorten böra ske. Det förslag till lokalanskaffning för stationen, som styrelsen i det följande framlade, innebure också endast en provisorisk lösning, som icke utgjorde något hinder för en framtida flyttning av stationen.

Styrelsen förklarar sig vidare instämma i utredningsmannens förslag, att föreståndaren för rättsläkarstationen i Lund skulle erhålla uppdraget såsom lärare i rätts- och statsmedicin vid Lunds universitet.

Vad härefter beträffar frågan om lokaler för rättsläkarstationen framhåller medicinalstyrelsen, att det, enligt vad den under hand inhämtat från byggnadsstyrelsen, syntes komma att dröja minst fem år med uppförandet av en nybyggnad för patologiska institutionen vid Lunds universitet, inrymmande lokaler jämväl för rättsläkarstationen. Man måste alltså räkna med provisoriska lokaler för stationen under mer än fem år.

I patologiska institutionens nuvarande lokaler kunde rättsläkarstationen under provisorietiden endast få disponera obduktionslokaler och förvaringsrum för lik, varför övriga lokaler måste erhållas annorstädes. Vad anginge utredningsmannens förslag om förhyrande av en lägenhet för stationens räkning hade, sedan utredningen avlämnats till styrelsen, räntmästaren vid universitetet i Lund meddelat, att ansökningar till hyresnämnden om hyrande av privatvåningar i staden för universitetets räkning i ett flertal fall avslagits, och därför föreslagit uppförande av ett monteringsfärdigt trähus (barack) för ändamålet. Sedermera hade räntmästaren under hand till styrelsen överlämnat bl. a. en av universitetets byggnadssakkunnige utarbetad planskiss till en sådan barack. Styrelsen hade emellertid funnit utrymmena i den föreslagna baracken i flera avseenden feldisponerade och även för knappt tilltagna för sina ändamål samt därför uppdragit åt assistenten vid statens rättsläkarstation i Stockholm, docenten Hjalmar Sjövall att verkställa viss omarbetning av planskissen till baracken. Härjämte hade styrelsen uppdragit åt honom att utarbeta förteckning å den fasta inredning, som skulle erfordras. Ett av docenten Sjövall utarbetat skisserat förslag hade därefter överlämnats till byggnadsstyrelsen med hemställan om kostnadsberäkning och preliminära skisser.

Med anledning härav hade — fortsätter medicinalstyrelsen — byggnadsstyrelsen med skrivelse den 23 december 1948 till medicinalstyrelsen överlämnat ett med utgångspunkt från det av docenten Sjövall utarbetade lokalprogrammet upprättat ritningsförslag till den föreslagna byggnaden. I sin skrivelse hade emellertid byggnadsstyrelsen förklarat, att den funne det föga lämpligt att tillgodose ifrågavarande lokalbehov genom uppförande av ytterligare en provisorisk byggnad på universitetet tillhörig mark eller inom område, som till följd av pågående förhandlingar med Malmöhus läns lands- ting kunde komma att övergå i universitetets ägo. Då man med all säkerhet måste räkna med att en dylik byggnad komme att kvarstå en längre tid, skulle i sådant fall en framtida disposition av universitetet tillhöriga mark- områden komma att bindas. Under sådana omständigheter ville byggnadsstyrelsen erinra om att, när det under uppförande varande barnsjukhuset färdigställt, vilket beräknades ske i början av år 1950, en till det nuvarande sjukhuset hörande isoleringspaviljong frigjordes, vilken i den av byggnadsstyrelsen gjorda generalplanetredningen förutsattes icke komma att tagas i anspråk för något särskilt ändamål utan kunna disponeras för något vid tidpunkten för dess frigörande aktuellt lokalbehov. För att undvika uppförande av ytterligare provisoriska byggnader hade byggnadsstyrelsen föreslagit, att nämnda isoleringspaviljong toges i anspråk för här berört ändamål, även om därigenom tidpunkten för rättsläkarstationens färdigställande skulle något förskjutas. Byggnadsstyrelsen hade vidare meddelat, att det större akademiska konsistoriet i Lund i skrivelse den 18 december 1948 biträtt det av byggnadsstyrelsen framlagda förslaget.

Den av medicinalstyrelsen föreslagna provisoriska byggnaden hade — anför styrelsen vidare — av byggnadsstyrelsen kostnadsberäknats till 90 000 kronor, i vilket belopp kostnaderna för anslutningsledningar för värme, vatten, avlopp, gas och elektricitet emellertid ej inräknats. Byggnadsstyrelsen hade nämligen uppgivit, att, då universitetsmyndigheterna vid förfrågan icke ansett sig kunna biträda förslaget till provisorisk byggnad, byggnadsstyrelsen på nuvarande stadium icke kunnat beräkna sistnämnda kostnader.

Beträffande kostnaderna för ombyggnaden av isoleringspaviljongen hade — fortsätter medicinalstyrelsen — byggnadsstyrelsen anført, att då endast obetydliga ingrepp i byggnadens stomme behövde vidtagas och då ledningar för värme, vatten, avlopp, gas och elektricitet funnes framdragna till byggnaden, inredningen för avsett ändamål kunde genomföras för relativt låga kostnader. Byggnadsstyrelsen hade beräknat desamma till 60 000 kronor, varav för inredning 15 000 kronor. Omfattningen av de föreslagna byggnadsåtgärderna hade bedömts med utgångspunkt från att provisoriet kunde beräknas bli av längre varaktighet.

Med hänsyn till de skäl byggnadsstyrelsen sålunda anført emot uppförande av den av medicinalstyrelsen ifrågasatta provisoriska byggnaden och då det större akademiska konsistoriet i Lund motsatt sig detta förslag och förordat byggnadsstyrelsens, anser medicinalstyrelsen sig för egen del ej böra vidhålla sitt förslag. För lundastationen syntes då ej återstå annan möjlighet att erhålla lokaler under provisoriet än på sätt byggnadsstyrelsen föreslagit i en ombyggnad av isoleringspaviljongen till nuvarande pediatriiska kliniken vid lasarettet i Lund. Enligt vad medicinalstyrelsen under hand inhämtat från byggnadsstyrelsen syntes för ombyggnad av paviljongen erfordras omkring två månader. Man syntes därför icke böra räkna med att byggnaden skulle kunna tagas i bruk av rättsläkarstationen förrän den 1 juli 1950. Stationen skulle sålunda icke kunna påbörja sin verksamhet förrän under budgetåret 1950/51. Med anledning härav hade styrelsen under hand tillfrågat professorn Einar Sjövall, huruvida han med hänsyn till den uppkomna situationen ville ställa sig till förfogande för utförande av rättsmedicinska obduktioner och andra förrättningar på frivillighetens väg även under budgetåret 1949/50. Denne hade därvid hänvisat till att han tidigare framhållit, att han ansåge det principiellt oriktigt att stå kvar efter fyllda 70 år, men förklarat, att han, utan att frångå sin sålunda angivna principiella uppfattning, likväl med hänsyn till den nu i anledning av lokalfrågan uppkomna situationen icke ville motsätta sig fortsättandet av verksamheten i fråga under budgetåret 1949/50 samt hållandet av kurs i rätts- och statsmedicin under våren 1950.

I anledning av professorn Sjövalls medgivande anser sig medicinalstyrelsen böra förorda byggnadsstyrelsens förslag till lösning av stationens lokalfråga.

Vad härefter beträffar personalorganisationen vid sta-

tionen och kostnaderna härför instämmer styrelsen i utredningsmannens förslag, att läkarpersonalen skulle bestå av en rättsläkare och föreståndare samt en assistent. Styrelsen förordar vidare utredningsmannens förslag, att dessa båda befattningshavare under provisorietiden skulle vara arvodesanställda, att det fasta arvodet ej skulle sättas lägre än till 14 000 resp. 9 000 kronor samt att läkarna dessutom skulle erhålla särskild ersättning för utförda tjänsteförrättningar enligt den för stockholmsstationen gällande taxan. Styrelsen framhåller dock beträffande befattningen såsom rättsläkare och föreståndare som sin bestämda uppfattning, att, så snart en av statsmakterna fastställt, hela riket omfattande plan för omorganisationen av rättsmedicinalväsendet föreläge, i stället för denna arvodesbefattning borde inrättas en pensionsgrundande tjänst. Om ett snabbt inrättande efter nyssnämnda tidpunkt av dylik tjänst ej kunde ställas i utsikt, syntes möjligheterna att erhålla innehavare av befattningen minska i hög grad. Styrelsen ville även understryka, att stora svårigheter föreläge för rekryteringen i avseende å läkarbefattningar inom rättsmedicinens område, beroende på framför allt osäkerheten beträffande hur den definitiva organisationen av rättsmedicinalväsendet kunde komma att gestalta sig och tidpunkten för dess ikraftträdande samt de säkrare utsikterna och möjligheterna till bättre inkomster, som gällde beträffande läkarbefattningar inom patologien och än mer andra läkarbefattningar. Ehuru styrelsen förklarar sig instämma i utredningsmannens förslag om fasta arvoden åt läkarna, ville styrelsen vidare likväl framhålla som sin mening, att arvodet åt föreståndaren borde ha satts högre. Med hänsyn till det statsfinansiella läget ville styrelsen dock f. n. icke föreslå högre arvodesbelopp än utredningsmannen.

Det av utredningsmannen beräknade beloppet för ersättning enligt taxa för utförda tjänsteförrättningar har styrelsen ansett kunna avrundas till 10 000 kronor. Om man räknade med att detta belopp skulle fördela sig med 7 000 kronor å föreståndaren och 3 000 kronor å assistenten, skulle de sammanlagda löneförmånerna per år bli för föreståndaren (14 000 + 7 000) 21 000 kronor och för assistenten (9 000 + 3 000) 12 000 kronor. Härtill skulle för föreståndaren komma arvode såsom lärare i rätts- och statsmedicin med 2 000 kronor för kurs. F. n. hölles endast en kurs årligen.

Slutligen borde enligt styrelsen för vikariatsersättningar, avseende läkarpersonalen, beräknas ett belopp av 1 000 kronor.

I enlighet härmed anser styrelsen, att under en anslagspost till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör upptagas (14 000 + 9 000 + 10 000 + 1 000) 34 000 kronor.

Styrelsen tillstyrker vidare utredningsmannens förslag om anställande vid stationen av ett tekniskt biträde i Ce 11 samt ett kanslibiträde och en vaktmästare, de båda senare på halvtid och mot arvoden å 2 850 kronor vardera. Härjämte borde för vikariatsersättningar beräknas ett belopp av

1 200 kronor. Då grundlönen till det tekniska biträdet uppginge till 5 112 kronor, skulle anslagsbehovet för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal uppgå till $(5\ 112 + 2\ 850 + 2\ 850 + 1\ 200)$ 12 012 kronor eller i runt tal 12 000 kronor.

Slutligen har styrelsen för rörligt tillägg beräknat 600 kronor.

För avlöningar skulle i enlighet härmed för ett helt budgetår erfordras $(34\ 000 + 12\ 000 + 600)$ 46 600 kronor.

Medelsbehovet för o m k o s t n a d e r har styrelsen för helt budgetår uppskattat till sammanlagt 12 000 kronor, varav för sjukvård m. m. 100 kronor, för reseersättningar 4 000 kronor, för expenser 4 000 kronor och för övriga utgifter 3 900 kronor.

Styrelsen har vidare beräknat kostnaderna för l ö s i n r e d n i n g av rättsläkarstationen till i runt tal 6 000 kronor.

Härjämte upplyser styrelsen att docenten Hjalmar Sjövall på styrelsens uppdrag utarbetat ett förslag till u t r u s t n i n g för stationen. Denne hade därvid beräknat kostnaderna för verksamheten i Lund till 38 995 kronor, varav 9 195 kronor för diktafonanläggning. För eventuella prishöjningar hade upptagits en marginal av 1 005 kronor. Kostnaderna för verksamheten i Malmö hade beräknats till 8 617 kronor, varav för diktafonanläggning 2 860 kronor. En marginal av 383 kronor hade tillagts för eventuella prishöjningar. För reseutrustningen hade kostnaderna beräknats till 3 350 kronor, varav för portfölj med ställ för diktafonrullar m. m. 100 kronor. Enligt docenten Sjövalls förslag skulle med nuvarande priser kostnaderna för utrustningen sålunda uppgå till sammanlagt $(38\ 995 + 8\ 617 + 3\ 350)$ 50 962 kronor. Medicinalstyrelsen anser för egen del, att i nuvarande läge med installerandet av diktafonanläggningar borde kunna anstå, medan styrelsen i övrigt förordar docenten Sjövalls förslag. Kostnaderna för utrustning borde alltså beräknas till sammanlagt $[(38\ 995 - 9\ 195) + (8\ 617 - 2\ 860) + (3\ 350 - 100)]$ 38 807 kronor eller med hänsyn till eventuella prisstegringar 40 000 kronor.

Styrelsen framhåller vidare, att den i likhet med utredningsmannen ansåge, att innan verksamheten vid rättsläkarstationen påbörjades, föreståndaren borde anställas för organiserandet av densamma. Föreståndaren borde anställas fr. o. m. den 1 juli 1950. En tid av två månader för organiserandet syntes styrelsen tillräcklig. Verksamheten vid rättsläkarstationen skulle då påbörjas den 1 september 1950. Innan stationen trädde i verksamhet, syntes de rättsmedicinska undersökningarna böra såsom hitills utföras på frivillighetens väg. Dessa undersökningar syntes böra utföras av föreståndaren, varvid kostnaderna därför borde belasta anslaget till medikolegala besiktningar.

Slutligen anför styrelsen, att något anslag för inredning och utrustning icke syntes erfordras förrän under budgetåret 1950/51. Med hänsyn till den långa leveranstid, som man nu i allmänhet måste räkna med, ca 6 måna-

der, förutsätter emellertid styrelsen, att medgivande erhöles att få göra beställningar före ingången av sistnämnda budgetår.

Under hänvisning till det anförda hemställer styrelsen, att för budgetåret 1949/50 måtte anvisas ett anslag av 60 000 kronor för iordningställande av isoleringspaviljongen till nuvarande pediatrika kliniken vid lasarettet i Lund för statens rättsläkarstation i Lund.

Beträffande det föreslagna beloppet till inredning och utrustning av rättsläkarstationen å sammanlagt 46 000 kronor hemställer styrelsen, i enlighet med vad nyss nämnts, om medgivande att inom nämnda kostnadsram få göra beställningar före ingången av budgetåret 1950/51.

Yttranden.

Vid remissbehandlingen har medicinalstyrelsens förslag, att åtgärder nu skulle vidtagas för att bereda den redan i princip beslutade rättsläkarstationen i södra Sverige möjlighet att provisoriskt börja sin verksamhet, icke mött erinringar från något håll.

I fråga om stationens förläggning och lokaler förklarar sig *medicinska fakulteten i Lund* — till vars yttrande *universitetskanslern* anslutit sig — icke ha något att erinra mot att den till nuvarande pediatrika kliniken hörande isoleringspaviljongen, sedan densamma frigjorts efter färdigställandet av det nya barnsjukhuset, skulle tagas i anspråk för att bereda provisoriska lokaler för rättsläkarstationen och rättsmedicinska institutionen utöver de utrymmen, som kunde tillhandahållas av patologiska institutionen. Fakulteten betonar emellertid det önskvärda i att omkostnaderna för detta provisorium icke måtte betraktas som så stora, att de därigenom skulle komma att stå hindrande för inrättandet av permanenta lokaler inom en relativt snar framtid i den patologiska institutionens planerade nybyggnad.

Fakulteten har vidare utförligt diskuterat frågan om den framtida förläggningssorten för rättsläkarstationen. Fakulteten yttrar härom följande:

Statsmakterna ha vid den tidigare behandlingen av frågan om den framtida förläggningssorten för rättsläkarstationen godtagit en plan, som icke räknat med någon annan plats än Lund som förläggningssort. Medicinalstyrelsen har också utgått härifrån vid avgivande av sitt nu framlagda förslag till provisorisk organisation. Men samtidigt har medicinalstyrelsen framhållit, att vissa skäl tala för Malmö som den lämpligare förläggningssorten, på grund varav denna fråga borde upptagas till förnyad prövning, innan en definitiv organisation av stationen beslutas. Medicinalstyrelsen nämner intet om de skäl, som här kunna förtjäna beaktande, och då synpunkter av för fakulteten angelägen art här kunna göras gällande, kan fakulteten icke underlåta att beröra också detta spörsmål; fakulteten utgår härvid från den uppfattningen, som säkerligen icke av någon bestrides, nämligen att rättsläkarstationen och den rättsmedicinska institutionen måste vara lokalt förenade.

Beaktas härvid först *undervisningens* intresse är det en avgjord fördel för de studerande att bekvämt till tid och plats kunna kombinera kursen i rätts- och statsmedicin med andra studier till medicine licentiatexamen. Det är tillåtet att kombinera denna kurs med sammanlagt högst två andra kurser, nämligen i oftalmiatrik, öron-, näs- och halssjukdomar, psykiatri, pediatrik eller hygien. Undervisningen i dessa ämnen är förlagd till Lund och för kombinationsmöjligheten är det av vikt att icke den tid som åhörandet av föreläsningsserien i rätts- och statsmedicin tar i anspråk (35 timmar, fördelade under kurstiden med 1 föreläsningstimme 4 dagar i veckan) förlänges genom tåg- och spårvägsresor. Det kan också framhållas, att även juris studerande bruka åhöra föreläsningarna i rättsmedicin, något som givetvis endast är möjligt om undervisningen är förlagd till Lund.

Den lokala närheten till de olika teoretiska medicinska institutionerna i Lund är för *den rättsmedicinska forskningen* och även för undersökningsverksamheten i mer svårtolkade fall av stort värde. Rättsmedicinen har vittutgrenad anknytning till annan medicinsk yrkesverksamhet och samråd är ofta till gagn och stöd vid rättsmedicinska bedömanden. Som ett uttryck härför — och även som praktisk lämplighetsåtgärd — har vid uppgörandet av ritningarna till nybyggnad för den patologiska institutionen i Lund i byggnadskroppen inrymmts även den rättsmedicinska institutionen och rättsläkarstation. Också kan framhållas betydelsen av den nära tillgången på serologisk expertis för de ej sällan angelägna blodgruppsbestämningarna, som den bakteriologiska institutionen i Lund kan erbjuda. Härutöver vill fakulteten erinra om att den i sitt yttrande år 1943 över betänkandet med förslag angående omorganisationen av rättsmedicinalväsendet i riket påpekat betydelsen av att för brådskande rättskemiska analyser kunna hänvända sig till medicinskt-kemiska och farmakologiska institutionerna i Lund.

För Malmö som förläggningsort skulle kunna tala frekvensen av rättsliga liksyner och enkla dödsbevisundersökningar inom denna stad samt åliggandet för läkarpersonalen vid rättsläkarstationen att utföra undersökning av levande personer i fall, där större rättsmedicinsk erfarenhet är nödvändig. Antalet av dessa förrättningar är emellertid icke så stort, att resorna till och från Malmö kunna påräknas komma att utgöra någon besvärande tidsbelastning för läkarpersonalen vid rättsläkarstationen. Dödsbevisobduktionerna i Malmö befinna sig visserligen i stigande men ha ännu icke nått upp till 100 årligen; ej sällan kunna två och stundom flera obduktioner utföras vid samma tillfälle med motsvarande reduktion av antalet resor. Undersökning av levande personer kommer — med ledning av erfarenheten vid rättsläkarstationen i Stockholm — att i huvudsak gälla fall av sedlighetsförbrytelser och yttre våld (t. ex. vid motstånd mot polis), och dylika fall torde även i relation till befolkningssiffran förekomma avgjort mindre ofta i Malmö än i Stockholm med dess mera utpräglade stadsstadskaraktär. Vidare torde man kunna utgå ifrån att, när ett undersökningsfall förekommer i Malmö, en transport till det närbelägna Lund (med tåg eller i polisbil) säkerligen i regel icke skulle vara förbunden med några svårigheter. Slutligen bör ock framhållas, att den väsentliga delen av rättsläkarens praktiska verksamhet hitintills varit förlagd icke till Malmö utan till vitt skilda delar av det stora område, som rättsläkardistriktet omfattar och att säkerligen så även i framtiden kommer att bliva fallet.

Fakultetens uppfattning är således den, att de praktiska fördelarna vid

ett förläggande av rättsläkarstationen till Malmö måste anses som ganska måttliga och att de alldeles icke kunna anses vara så stora, att de skulle kunna uppväga de nyss anförda fördelarna ur forsknings- och undervisningssynpunkt vid en förläggning till Lund. Ett uppskjutande, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, av frågan om rättsläkarstationens slutliga förläggningsort, tills beslut fattats om stationens definitiva organisation, kan fakulteten icke ansluta sig till. Redan har omnämnts, att nybyggnad planeras för den patologiska institutionen; den nuvarande är helt föråldrad, synnerligen trångbodd, och den skall i samband med evakueringen av det södra lasarettssområdet vara utrymd, med nybyggnaden utförd på reserverad plats invid norra lasarettssområdet. Ritningarna för nybyggnaden omfattar, såsom likaledes nyss nämnts, även lokaler för den rättsmedicinska verksamheten, en kombination som är naturlig och för Lunds vidkommande den enda möjliga. Redan vid planläggningen av den nya institutionsbyggnaden måste lokaler för den rättsmedicinska verksamheten infogas. Det är fakultetens bestämda förhoppning, att patologiska institutionen skall vara inflyttad i sin nya byggnad inom den tidrymd, som stipulerats för utrymningen av det södra lasarettssområdet, alltså före utgången av år 1954. Vid förläggningen av rättsläkarstationen till Lund, vilket fakulteten sålunda bestämt tillstyrker, måste därför beslut om förläggningsorten fattas redan nu eller under alla omständigheter inom en snar framtid.

En av fakultetens ledamöter, professorn Genell, har anfört *reservation* mot fakultetens yttrande, i vad avser frågan om stationens framtida förläggning, och har därvid anfört följande:

Då en stor del av den blivande rättsläkarstationens förrättningar — icke minst de som ligga till grund för undervisningen — komma att basera sig på material från Malmö, finner jag medicinalstyrelsens tveksamhet om rättsläkarstationens definitiva förläggning till Lund eller Malmö fullt förklarlig. Jag finner det troligt, att de första årens verksamhet vid rättsläkarstationen kommer att lämna ledning på denna punkt och vill sålunda föreslå, att frågan om rättsläkarstationens slutliga förläggning till Malmö eller Lund om möjligt tills vidare lämnas öppen.

Då emellertid den blivande rättsläkarstationen och rättsmedicinska institutionen av lämplighetsskäl bör infogas i en patologisk institution och nybyggnader för en dylik institution planeras i såväl Lund som Malmö, kan det av detta skäl bli nödvändigt att redan inom något år träffa avgörande om rättsläkarstationens definitiva förläggning. Jag hemställer emellertid att fakulteten, även om erfarenheten av den nya stationens provisoriska förläggning till Lund kan komma att bli relativt kort, blir satt i tillfälle att ånyo få yttra sig i frågan om den definitiva förläggningen.

Länsstyrelsen i Malmöhus län beklagar, att den förnyade prövning av frågan om den lämpligaste förläggningsorten för stationen, som medicinalstyrelsen ansett böra ske, icke kommit till stånd, redan innan det nu föreliggande förslaget om inrättandet av ett provisorium utarbetades. Frågan om förläggningsorten syntes nämligen böra tillmätas väsentlig betydelse, icke endast då det gällde att utforma den slutliga organisationen utan även vid planerandet av ett provisorium. Ett beslut, som fattades rörande en

provisorisk organisation, innan resultatet av en förnyad utredning rörande förläggningssorten föreläge, syntes kunna komma att på ett olyckligt sätt föregripa ett framtida beslut om stationens definitiva förläggning och organisation. Länsstyrelsen anser sig emellertid kunna biträda medicinalstyrelsens förslag, att stationen under provisoriet skulle vara förlagd till Lund. Till stöd härför åberopar länsstyrelsen dels de synpunkter, medicinska fakulteten vid Lunds universitet anfört i sitt utlåtande över förslaget, vilket utlåtande länsstyrelsen varit i tillfälle att taga del av, och dels de goda erfarenheter länsstyrelsen haft av den verksamhet på ifrågavarande område, som hittills utövats och alltjämt utövades av läraren i rätts- och statsmedicin vid universitetet. Länsstyrelsen förutsätter emellertid, att de anordningar, som för förslagets genomförande måste vidtagas, icke, vare sig med hänsyn till storleken av därå nedlagda kostnader eller av andra skäl, komme att tillmätas någon avgörande betydelse vid det framtida bedömandet av frågan om rättsläkarstationens definitiva förläggning och organisation. I sin egenskap av högsta polismyndighet i länet understryker länsstyrelsen vidare vad medicinska fakulteten, såsom argument för stationens slutliga förläggning till Lund, framhållit om betydelsen dels av den tillgång på serologisk expertis, som bakteriologiska institutionen i Lund kunde erbjuda, dels ock av att för brådskande rättskemiska analyser kunna hänvända sig till medicinskt-kemiska och farmakologiska institutionerna därstädes. Det vore enligt länsstyrelsen uppenbarligen av största värde för att en brottsutredning med erforderlig snabbhet skulle kunna slutföras, att här avsedda undersökningar kunde utföras utan onödig omgång och tidsspillan.

Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning säger sig icke ha något att erinra mot medicinalstyrelsens förslag rörande anordnande av provisoriska lokaler för rättsläkarstationen i den till nuvarande barnsjukhuset vid länets sjukvårdsinrättningar i Lund hörande isoleringspaviljongen. Enligt kontrakt med huvudentreprenören för uppförande av nybyggnad för barnsjukhus skulle berörda nybyggnad vara färdig den 1 mars 1950. Även om landstinget vore angeläget om att arbetet skulle vara utfört nämnda dag, vore det dock nu icke möjligt att med säkerhet angiva, när inflyttning i det nya sjukhuset kunde äga rum.

Beredningen framhåller vidare, att det syntes vara uppenbart, att betydliga fördelar vore förenade med att rättsläkarstationen placerades i Lund. Man skulle därigenom vinna, att stationen komme i omedelbar kontakt med forskningsverksamheten vid universitetet. En dylik placering syntes också så mycket mera lämplig, som befattningen såsom chef för stationen avsåges komma att förenas med befattningen som lärare i rättsmedicin vid universitetet. Även ur undervisningens synpunkt vore därför en placering i Lund den lämpligaste. Självfallet borde vissa obduktioner och andra un-

dersökningar företagas i därför lämpad lokal å andra orter inom rättsläkarstationens verksamhetsområde, men detta borde, såvitt beredningen kunde finna, icke inverka på frågan om stationens placering. Med hänsyn härtill och till möjligheten att framdeles anordna lokaler för stationen i anslutning till patologiska institutionen i Lund borde det enligt beredningens uppfattning icke föreligga anledning att avvika från det av medicinalstyrelsens rättsmedicinska nämnd avgivna förslaget, att stationen skulle vara placerad i Lund.

Ej heller *Malmö stads sjukhusdirektion* har något att erinra mot att provisoriska lokaler för stationen ställas till förfogande i isoleringspaviljongen vid pediatrika kliniken i Lund. Då en stor del av den blivande stationens förrättningar — icke minst de, som låge till grund för undervisningen — komme att basera sig på material från Malmö, ville sjukhusdirektionen dock av praktiska skäl föreslå, att frågan om huruvida stationen slutgiltigt skulle förläggas till Malmö eller Lund tills vidare lämnades öppen.

Vad angår stationens personal framhåller *statskontoret*, att det av medicinalstyrelsen föreslagna arvudet å 14 000 kronor till föreståndaren vore väsentligt högre än avlöningen i den lönegrad (A 24, dvs. nuvarande Ca 27), till vilken tjänsten hänförts av universitetskanslern och rättsmedicinska nämnden. Enligt ämbetsverkets mening borde arvodesbeloppet avpassas efter begynnelseavlöningen i Ca 27, till vilken lönegrad tjänsten syntes komma att hänföras vid en eventuell omändring av densamma till ordinarie befattning. Det för assistenten föreslagna arvudet av 9 000 kronor anser statskontoret böra jämkas till 8 400 kronor med hänsyn till att Lund tillhörde ortsgrupp 3.

Statens lönenämnd anför bl. a. följande:

Nämnden ifrågasätter, huruvida vad medicinalstyrelsen anfört såsom skäl för inrättande av allenast en arvodestjänst för rättsläkaren och föreståndaren utgör tillräckligt motiv för att icke redan nu lönegradsplacera tjänsten i fråga. Lönenämnden vill i sammanhanget erinra, att universitetskanslern i remissutlåtande över rättsmedicinska nämndens betänkande på anförda skäl funnit det oundgängligt, att en ordinarie rättsläkartjänst i dåvarande lönegraden A 24 inrättades vid Lunds universitet. Det må vidare framhållas, att allmänna lönenämnden i sitt utlåtande över nämnda betänkande ansett sig icke böra framställa någon erinran mot en inplacering i dåvarande lönegraden A 24 av den föreslagna rättsläkartjänsten i Göteborg. Med hänsyn till ovissheten om och när en professur i stats- och rättsmedicin vid Lunds universitet kan komma att inrättas, vill statens lönenämnd förorda, att rättsläkartjänsten redan nu lönegradsplaceras och hänföres till 27 lönegraden. Försiktigheten bjuder emellertid att uppföra tjänsten på extra ordinarie stal (Ce). Därest emellertid en pensionsgrundande tjänst nu ej anses böra komma till stånd, bör enligt lönenämndens mening en extra tjänst i Cg 27 inrättas. Lönenämnden har intet att erinra mot det föreslagna arvudet till assistenten, 9 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har föreslagit, att kanslibiträdet och vaktmästaren, som avses skola tjänstgöra på halvtid, skola vara arvodesanställda. Löne-

nämnden vill förordna, att ifrågavarande tjänstemän anställas såsom extra tjänstemän med halvtidstjänstgöring.

Medicinska fakulteten i Lund ansluter sig livligt till förslaget, att rättsläkaren vid stationen samtidigt skulle fungera som lärare i rätts- och statsmedicin vid universitetet och att den blivande inrättningen alltså skulle få principiellt samma organisation som i Stockholm. Fakulteten har vidare icke något att erinra mot att föreståndaren under provisorietiden skulle vara arvodesanställd men ansluter sig till medicinalstyrelsens uppfattning, att, så snart en av statsmakterna fastställd, hela riket omfattande plan för omorganisationen av rättsmedicinalväsendet föreläge, en pensionsgrundande tjänst borde inrättas för föreståndaren. Det vore därvid lyckligt, om denna ordinarie tjänsteställning erhöle akademisk karaktär. I så fall syntes den akademiska tillsättningsvägen ligga klar. Men även för tillsättningen under provisorietiden borde med den föreslagna organisationen det akademiska intresset tillgodoses. Medicinalstyrelsen hade icke ingått på frågan om tillsättningsproceduren. För fakulteten vore det därför i särskild grad angeläget att uttrycka en bestämd önskan att som instans få tillfälle att yttra sig vid befatningens tillsättande.

Universitetskanslern har anslutit sig till vad fakulteten sålunda anförde.

Förslagen till lös inredning och utrustning av stationen ha granskats av *centrala sjukvårdsberedningen*, som ansett de av medicinalstyrelsen beräknade kostnaderna härför kunna begränsas till 39 590 kronor, varav för lös inredning 3 923 kronor, för utrustning i Lund 27 500 kronor, för utrustning i Malmö 5 000 kronor och för reseutrustning 3 167 kronor.

Departementschefen.

Vid 1944 års riksdag fattades med anledning av ett av medicinalstyrelsens rättsmedicinska nämnd framlagt förslag principbeslut om inrättande av en statlig rättsläkarstation i Lund. Anledningen till att slutligt avgörande i frågan då icke träffades var att, sedan rättsmedicinska nämnden framlagt sitt förslag, beslut fattats om förändring av den professur i patologisk anatomi och rättsmedicin vid universitetet i Lund — med vilken enligt nämndens förslag befatningen som rättsläkare och föreståndare för rättsläkarstationen skulle vara förenad — till professur allenast i patologisk anatomi samt att ovisshet rådde om huru undervisningen i rätts- och statsmedicin för framtiden skulle vara ordnad vid universitetet.

Klarhet i frågan om undervisningen i rätts- och statsmedicin vid Lunds universitet vanns redan våren 1945 i och med att universitetskanslern då utfärdade bestämmelser i ämnet. Undervisningen i dessa ämnen handhas av en särskild lärare, som härför åtnjuter ett arvode av 2 000 kronor. I och för sig skulle alltså redan tidigare slutgiltigt beslut ha kunnat fattas om

inrättande av rättsläkarstationen i Lund. Något direkt behov härav har emellertid icke förelegat. Den rättsmedicinska obduktionsverksamheten i det område, som enligt rättsmedicinska nämndens förslag skulle ingå i Lunds rättsläkardistrikt, har nämligen på frivillighetens väg skötts av f. d. professorn i patologisk anatomi och rättsmedicin vid Lunds universitet, Einar Sjövall, vilken även uppehållit befattningen som lärare i rätts- och statsmedicin vid universitetet. Sjövall, som instundande juni uppnår en ålder av 70 år, har emellertid nu förklarat sig icke längre kunna stå till förfogande för dessa uppgifter.

Någon annan tillräckligt kvalificerad person, som på frivillighetens väg skulle kunna fullgöra den rättsmedicinska undersökningsverksamheten inom nyssnämnda område, finnes icke att tillgå. Det torde ej heller böra ifrågasättas, att man skulle återgå till att låta verksamheten omhändershas av vederbörande tjänsteläkare, som visserligen författningsenligt ha att fullgöra hithörande arbetsuppgifter men sakna den härför nödvändiga specialutbildningen. Som enda möjlighet återstår i detta läge, att den i princip beslutade rättsläkarstationen för södra Sverige snarast får börja sin verksamhet. Jag vill därför förorda, att åtgärder nu vidtagas för att göra detta möjligt.

Den första frågan gäller då, på vilket sätt stationen skall kunna erhålla lokaler för sin verksamhet. I den patologiska institutionen vid Lunds universitet kan, såsom framgår av den lämnade redogörelsen, stationen erhålla tillgång till obduktionslokaler och förvaringsrum för lik. Härutöver erfordras emellertid vissa ytterligare utrymmen. Dessa skulle enligt föreliggande förslag erhållas på så sätt, att man toge i anspråk en till den nuvarande pediatrika kliniken vid lasarettet i Lund hörande isoleringspaviljong. Denna kommer att frigöras och övergå i universitetets ägo (jfr prop. nr 107/1948; riksd. skr. nr 215/1948), sedan den nu under uppförande varande nya pediatrika kliniken färdigställts, vilket beräknas ske under våren 1950. Mot denna lösning av stationens lokalfråga, vilken emellertid, såsom medicinalstyrelsen framhållit, torde få betraktas som ett provisorium, har jag för egen del intet att erinra. Kostnaderna för ombyggnad av isoleringspaviljongen för detta ändamål ha av byggnadsstyrelsen beräknats till 60 000 kronor. Denna beräkning torde kunna godtagas. Beloppet i fråga torde böra anvisas å riksstaten för nästa budgetår.

I enlighet med det anförda skulle stationen under de första verksamhetsåren vara förlagd till Lund. Medicinalstyrelsen har emellertid för sin del betraktat en förläggning av stationen till denna stad allenast som ett provisorium och ansett frågan om stationens definitiva förläggning böra hållas öppen. Enligt styrelsens mening talade nämligen vissa skäl för att Malmö vore lämpligare som förläggningsort än Lund. Med anledning härav har medicinska fakulteten i Lund i sitt remissutlåtande till ingående diskussion upptagit frågan om den framtida förläggningsorten för stationen. De skäl som fakulteten — med instämmande av universitetskanslern — anfört till

stöd för sin åsikt, att stationen icke blott provisoriskt utan även för framtiden borde vara förlagd till Lund, synas mig så vägande, att jag icke anser mig böra ifrågasätta att frågå det av 1944 års riksdag fattade beslutet om stationens förläggning till denna stad. Såsom fakulteten framhållit är det f. ö. med hänsyn till planläggningen av den blivande nybyggnaden för patologiska institutionen vid Lunds universitet nödvändigt, att redan nu klarhet föreligger om var universitetets rättsmedicinska institution och den därmed lokalt förenade rättsläkarstationen för framtiden skola vara förlagda.

Vad härefter angår frågan om inredning och utrustning för stationen ha kostnaderna härför av medicinalstyrelsen beräknats till sammanlagt 46 000 kronor. Centrala sjukvårdsberedningen har efter granskning av förslaget ansett det av styrelsen sålunda beräknade beloppet kunna nedsättas till 39 590 kronor. För egen del ansluter jag mig till sistnämnda beräkning och föreslår alltså, att för ändamålet avses ett belopp av i avrundat tal 40 000 kronor, vilket torde böra anvisas å riksstaten för nästa budgetår.

Då stationen icke kan träda i verksamhet redan under nästa budgetår, erfordras däremot icke nu någon medelsanvisning för de löpande kostnaderna för stationen. Med hänsyn härtill kan med prövningen av frågorna om stationens personalbehov och dess behov av medel för avlöningar och omkostnader tills vidare anstå. Jag vill dock redan nu uttala, att jag ansluter mig till förslaget, att den blivande rättsmedicinska inrättningen i Lund skall vara sammansatt av en rättsmedicinsk institution och en rättsläkarstation samt att som chef för rättsläkarstationen skall finnas en heltidsanställd rättsläkare, vilken samtidigt mot särskilt arvode bör tjänstgöra som lärare och examinator i rätts- och statsmedicin vid universitetet.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att för budgetåret 1949/50 under elfte huvudtiteln anvisa
- a) till *Anordnande av lokaler för statens rättsläkarstation i Lund* ett reservationsanslag av 60 000 kronor;
 - b) till *Inredning och utrustning av statens rättsläkarstation i Lund* ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet.

Börje Langton.